

Note 25 - Pensjon

Ytelsesbasert ordning

Pensjonsordningen administreres ved egen pensjonskasse, og gir rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser fra fylte 67 år. I ordningene inngår også barnepensjon og uførepensjon etter nærmere bestemte regler. Konsernets ytelsesbaserte pensjonsordning sikrer de fleste ansatte en pensjon på 68 prosent av sluttlønn opptil 12 G. Ytelsesordningen er lukket for nye medlemmer.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. I forbindelse med lukking av ytelsesordningen i 2007 etablerte konsernet innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank- og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). Ordningen dekker førtidspensjon fra 62 til 67 år. Bankens ansvar er 100 prosent av pensjonen som utbetales mellom 62 og 64 år og 60 prosent av pensjonen som utbetales mellom 65 og 67 år. Optak av nye pensjonister opphørte med virkning fra 31. desember 2010.

Avtalefestet førtidspensjon ny ordning

Lov om statstilskudd til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP-tilskuddsloven) trådte i kraft 19. februar 2010. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkningstidspunkt i 2011 eller senere, vil bli gitt ytelse etter den nye ordningen. Ny AFP-ordning utgjør et livsvarig påslag på Folketrygden og kan tas ut fra 62 år. Arbeidsgivernes premie skal fastsettes som en prosentandel av lønnsutbetalinger mellom 1G og 7,1G. I tråd med anbefalingen fra Norsk Regnskapsstiftelse er det i regnskapsåret ikke foretatt avsetning for konsernets reelle AFP-forpliktelse. Dette skyldes at Felleskontoret for LO/NHO så langt ikke har foretatt de nødvendige beregninger.

For nærmere omtale av konsernets pensjonsordninger se note 2 om regnskapsprinsipper samt note 23 personalkostnader.

IAS 19 Ytelse til ansatte

Fra første januar 2013 har konsernet anvendt IAS 19R Ytelse til ansatte, og endret basis for beregning av pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader. Konsernet har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av uamortiserte estimatavvik. Korridormetoden er ikke lenger tillatt, og alle estimatavvik skal etter IAS 19R føres i oppstilling over andre inntekter og kostnader. Tidligere ble avkastning på pensjonsmidler beregnet ved bruk av en langsiktig forventet avkastning på pensjonsmidlene. Som følge av anvendelse av IAS 19R beregnes nå periodens netto rentekostnad ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen ved periodens begynnelse på netto forpliktelse. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene, begge beregnet med diskonteringsrenten. Endringer i netto pensjonsforpliktelse som følge av premieinnbetalinger og utbetaling av pensjoner hensyntas. Forskjellen mellom faktisk avkastning på pensjonsmidlene og den resultatførte avkastningen regnskapsføres fortløpende mot andre inntekter og kostnader.

Korridoren per første januar 2012 er beregnet på nytt i samsvar med de prinsipper som oppstilles i IAS 19R ved at blant annet avkastningen på midlene for 2012 er satt lik diskonteringsrenten, se tabell nedenfor.

Konsernet har pr 31. desember 2013 benyttet nytt dødelighetsgrunnlag K2013 som fastsatt av Finanstilsynet 8. mars 2013 (K2013FT) som utgangspunkt for beregningen. Denne er deretter justert for startdødelighet og dødelighetsnedgang. Finanstilsynet benytter i sin tabell tolv prosent i startdødelighet, mens konsernet benytter fem prosent. Dødelighetsnedgangen er også noe justert i forhold til Finanstilsynets tabell, dog uten vesentlig påvirkning på forpliktelsen. Sikkerhetsmarginene i den benyttede dødelighetstabellen, K2013BE, er derved noe lavere enn K2013FT, men etter konsernets vurdering gir den benyttede tabellen beste estimat på pensjonsforpliktelsen på balansedagen.

Implementeringen av IFRS 19R omtalt ovenfor har gitt følgende balanseeffekter (konsern) (mill. kr):

	Opprinnelig balanseført	Endring ved implementering	Ny balanseverdi
1. januar 2012			
Overfinansiert ytelsespensjon (øvrige eiendeler)	35	-35	-
Underfinansiert ytelsespensjon (øvrige gjeld)	-	77	77
Utsatt skatt	10	-31	-21
Annen egenkapital	1.268	-81	1.187
31. desember 2012			
Overfinansiert ytelsespensjon (øvrige eiendeler)	15	57	72
Underfinansiert ytelsespensjon (øvrige gjeld)	-	-	-
Utsatt skatt	4	16	20
Annen egenkapital	1.303	41	1.343
Første kvartal 2013 (impl. 1. januar 2013)			
Overfinansiert ytelsespensjon (øvrige eiendeler)	15	57	72
Underfinansiert ytelsespensjon (øvrige gjeld)	-	-	-
Utsatt skatt	4	16	20
Annen egenkapital *)	1.303	41	1.343

*) Regnskapsført som styrking av konsernets egenkapital per første kvartal 2013, 57 millioner kroner minus utsatt skatt 16 millioner.

Balanseoppstillingen er omarbeidet som vist ovenfor

Pensjonskostnaden i 2012 under tidligere prinsipp utgjorde 32 millioner kroner. Som følge av endret prinsipp for behandling av uamortisert estimataavvik og beregning av netto rentekostnad, økte den resultatførte pensjonskostnaden til 37 millioner kroner. Sammenligningstall i resultat er ikke omarbeidet da endringen er vurdert å være uvesentlig. Kapitaldekning, egenkapitalbevisbrøk og øvrige nøkkeltall er ikke omarbeidet for tidligere perioder.

Økonomiske forutsetninger	2013		2012		01.01.2012
	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser	Forpliktelser
Diskonteringsrente	3,9 %	4,0 %	2,6 %	3,9 %	2,6 %
Forventet avkastning på midlene	3,9 %	4,0 %	2,6 %	3,9 %	2,6 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,3 %	3,5 %	3,3 %	3,3 %	3,3 %
Forventet G-regulering	3,3 %	3,5 %	3,3 %	3,3 %	3,3 %
Forventet pensjonsregulering	0,2 %	0,6 %	0,4 %	0,2 %	0,4 %
Arbeidsgiveravgift	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Forventet frivillig avgang før/etter 50 år	2/0 %	2/0 %	2/0 %	2/0 %	2/0 %
Forventet AFP-uttak fra 62/64 år	25/50 %	25/50 %	25/50 %	25/50 %	25/50 %

Dødelighetstabell K2013BE
Uførhet IR2003

Morbank			Konsern	
2012	2013	Netto pensjonsforpliktelse i balansen (mill. kr). Finansiell status 1.1	2013	2012
681	553	Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	573	706
-623	-630	Virkelig verdi av pensjonsmidler	-649	-639
58	-77	Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-76	67
8	4	Arbeidsgiveravgift	5	9
66	-73	Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravgift	-72	77

Fordeling av forpliktelsen mellom usikret og sikret pensjonsordning konsern 1.1

Konsern	2013			2012		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Nåverdi pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	542	31	573	668	38	706
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-649	-	-649	-639	-	-639
Netto pensjonsforpliktelse i balansen før arbeidsgiveravgift	-107	31	-76	30	38	67
Arbeidsgiveravgift	0	4	5	4	5	9
Netto pensjonsforpliktelse i balansen etter arbeidsgiveravgift	-107	35	-72	34	43	77

2012	2013	Periodens pensjonskostnad	2013	2012
34	20	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	22	36
-8	-3	Netto renteinntekt	-4	-8
26	17	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravg.	18	28
3	4	Periodisert arbeidsgiveravgift	4	3
29	21	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad *)	22	31
5	6	Avtalefestet pensjon, ny ordning	7	5
10	12	Innskuddsbasert pensjonskostnad	22	19
43	38	Periodens pensjonskostnad	52	55
4	3	*) Herav avtalefestet pensjon gammel ordning, usikret	3	4

Oppstilling over andre inntekter og kostnader - OCI i perioden	Usikret ordning		Sikret ordning		Totalt	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Endring diskonteringsrente	0	-1	-8	-124	-8	-125
Endring i andre økonomiske forutsetningene	0	0	29	-11	29	-11
Endring i dødelighetstabell	0	-	47	-	47	-
Endring i andre demografiske forutsetninger	0	-	-6	-	-6	-
Endring i andre forhold DBO	-3	-1	-6	-19	-9	-19
Endring i andre forhold pensjonsmidler	-	-	-43	-13	-43	-13
OCI tap (gevinst) i perioden	-2	-2	13	-166	10	-169

2012	2013	Bevegelse i netto pensjonsforpliktelse i balansen	2013	2012
66	-73	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1	-72	77
-165	9	OCI postering gjennom året	10	-174
34	21	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad inkl curtailment/settlement	22	37
-9	-8	Utbetalinger over drift	-8	-9
-	-30	Innbetalt pensjonspremie ytelsesbaserte ordninger	-32	-2
-74	-82	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	-79	-72

2012	2013	Finansiell status 31.12	2013	2012
554	613	Pensjonsforpliktelse	638	573
-632	-698	Verdi av pensjonsmidler	-721	-649
-78	-85	Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-83	-76
4	3	Arbeidsgiveravgift	4	5
-74	-82	Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift *	-79	-72

* Presenteres brutto i konsernregnskapet.

Fordeling av finansiell status 31.12 mellom sikret og usikret pensjonsordning konsern

Konsern	2013			2012		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Pensjonsforpliktelse	614	24	638	542	31	573
Verdi av pensjonsmidler	-721	-	-721	-649	-	-649
Netto pensjonsforpliktelse før arbeidsgiveravgift	-107	24	-83	-107	30	-76
Arbeidsgiveravgift	0	3	4	0	4	5
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift	-107	27	-79	-49	34	-72

Virkelig verdi av pensjonsforpliktelsen konsern	2013	2012
IB pensjonsforpliktelser (PBO)	573	704
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	22	31
Utbetaling/utløsning fra ordning	-32	-29
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	22	18
Aktuariell tap/(gevinst)	53	-153
UB pensjonsforpliktelser (PBO)	638	573

Virkelig verdi av pensjonsmidlene konsern	2013	2012
IB pensjonsmidler	649	639
Innbetalinger	36	10
Utbetalinger/utløsning fra fond	-32	-29
Forventet avkastning	25	16
Aktuarielle endringer	43	13
UB markedsverdi av pensjonsmidler	721	649

Historisk informasjon konsern	2013	2012	1.1.2012
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	-638	-573	-715
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	721	649	639
Netto overskudd/underskudd (-)	83	76	-77

Sensitivitet konsern	+ 1 %-poeng diskonteringsrente	- 1 %-poeng diskonteringsrente	+ 1 %-poeng lønnsjustering	- 1 %-poeng lønnsjustering	+ 1 %-poeng pensjonsregulering
2013					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	-4	5	4	-3	3
Endring i pensjonsforpliktelse	-86	108	58	-52	71
2012					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	-6	8	5	-5	4
Endring i pensjonsforpliktelse	-73	91	50	-45	59
01.01.2012					
Endring i opptjente pensjonsrettigheter i løpet av året	-	-	-	-	-
Endring i pensjonsforpliktelse	-99	126	71	-64	79

01.01.2012	2012	2013	Medlemmer	2013	2012	01.01.2012
915	890	889	Antall personer som er med i pensjonsordningen	913	914	941
533	479	479	herav aktive	500	500	556
382	411	410	herav pensjonister og uføre	413	414	385

Plassering av pensjonsmidlene i pensjonskassen, prosentvis fordeling	2013	2012	01.01.2012
Omløpsobligasjoner	20 %	15 %	22 %
Anleggsobligasjoner	31 %	41 %	43 %
Pengemarked	14 %	11 %	5 %
Aksjer	31 %	30 %	28 %
Eiendom	2 %	2 %	2 %
Annet	2 %	-	-
Sum	100 %	100 %	100 %

Pensjonsordningen er plassert i egen pensjonskasse, som har en langsiktig horisont på forvaltning av kapitalen. Pensjonskassen søker å oppnå en høyest mulig avkastning ved å sette sammen en investeringsportefølje som gir den maksimale risikojusterte avkastningen. Pensjonskassen søker å spre plasseringene på ulike utstedere og aktivaklasser for å redusere den selskaps- og markeds spesifikke risikoen. Porteføljen er således sammensatt av aksjeinvesteringer i norske og utenlandske aksjer. Obligasjonsporteføljen er i all hovedsak plassert i norske obligasjoner. Bankinnskudd er plassert norske banker.